

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Arts & Music

هنر و موسیقی

فرهاد ویاړ

۰۷.۱۰.۰۹

مرسدس سوسا، د لاتیني امریکا د رنځونو زړه ودرید

«ما په خپله خلکو ته د ترانې ویل انتخاب کړي نه دي بلکې ژوند، زه ترانه ویلو ته انتخاب کړی يم» (مرسدس سوسا)

«هغې د خلکو د رنځونو لپاره تر ټولو لوي غږ او لوي زړه درلود او په خاورینې کره کې د خپلو ورونو هغه غږ و چې د رنځ او د عدالت موسیقي بیرغ یې وریو.» (شکیرا)

«ممکن د هغې جسم زموږ په منځ کې نه وي خو مرسدس لا هم موږ سره ده او زموږ ژوند روښانه کوي.» (هوگو چاویز)

مرسدس سوسا د لاتیني امریکا آرژانتیني سندرغاړې د ۲۰۰۹ کال د اکتوبر په څلورمه نیټه په ۷۴ کلنې کې په بوئنوس آیرس کې له نړۍ سترگې پټې کړې. مرسدس سوسا د ۱۹۳۵ کال د جولای په نهمه ورځ د آند غرونو په لمنه کې په یوه بیوزلې کورنۍ کې وزیږیدله. د هغې کورنۍ هومره بیوزله او نیستمه وه چې مور به یې تل خپل ماشومان له کوره د ځان سره بهر ته بیول خو د ګاونډیانو د خوړو بوي د هغې د ورو اولادونو په پوزه ونه لګیري.

سوسا په ۱۵ کلنې کې ترانه ویل پیل کړل او په شپږمه لسيزه کې یې خپل ځانګړی سبک پیدا کړ او د خپلو ترانو لپاره یې اکثراً د پابلو میلانس، لئون ګینګو و ماریا النا والش شعرونه انتخابول.

سوسا چې د لاتیني امریکا په غږ مشهوره وه په بیلابیلو هیوادونو کې د عدالت غوښتنې او آزادی او د ښه راتلونکې په پلویټوب او د بیوزلې او دیکتاتورۍ ضد، آواز او فریاد پورته کړ او د لاتیني امریکا د شتمن فرهنگ انځور یې په خپلو ترانو کې تلپاتې کړ. نوموړې چې ځان له ګوندي فعالیتونو پرته یوه مارکسیسته ګڼله د خپل تود غږ او آواز سره د لاتیني امریکا د ولسونو هیلې او آرزوګانې یې په فولکور موسیقي کې د نړیوالو غورونو ته ورسولې او خپل هنر او غږ یې په لاتیني امریکا کې د خلکو د ولسي او آزادي غوښتونکو هیلو سره ګډ کړ او تر آخره پورې د کودتاګرو جنرالانو د فشار او تطمیع په وړاندې تسلیم نشوه.

په آرژانتین کې د «خونتا» پوځي حکومت چې له ۱۹۷۶ څخه تر ۱۹۸۳ کلونو پورې څه باندې ۳۰۰۰۰ مخالف کمونستان له منځه وېوړل، سوسا يې هم تبعید کړه. واکمنو پوځيانو د تلویزیون او راډیو له لارې د هغې د ترانو خپرولو بند کړل او د هغې ډیر شمیر پلویان یې په کنسرتونو کې ونیول او په خپله هم مجبوره شوه چې اروپا ته لاړه شي او په تبعید کې ژوند وکړي او له هماغه ځایه د پوځي جنرالانو په ضد د موسیقي له لارې مبارزه وکړي.

مرسدس سوسا په لاتیني امریکا کې د پوځي کودتاگرانو د مستبدو واکمنانو په وړاندې د خپلو ترانو سره د خلکو د آزادي غوښتونکي غورځنگ تر څنگ ودریده او د نورو مخورو او آزادي غوښتونکو هنرمندانو لکه ویکتور خارا، ویلتا پارا، ویکتور هریدایا او الفردو زیتاروسا سره یې د «نوي ترانې» په نامه د غورځنگ بنسټ کېښود. هغې د ویکتور خارا د قتل په وړاندې اعتراض وکړ خو په خپله هم د دوه سوه پلویانو سره یې د موسیقي د برنامې پر مهال د آرژانتیني پوځیانو لخوا ونیول شوه او زندان ته واستول شوه او څرنګه چې وویل شول تبعید شوه.

هغې په ۱۹۷۲ کې د «تر بریالیتوب پورې» البوم خپور کړ چې په لاتیني امریکا کې یې آزادي غوښتونکي غورځنگونه لا ګړندي او چټک کړل.

«ژونده ستا منندویه یم» او «کله چیرې سندرغاړی چوپتیا ته اړ کړي» د مرسدس سوسا تر ټوله مشهورې ترانې دي، نوموړی د جون بانز سره هم په ګډه ترانې ويلي دي.

ژونده ستا منندویه یم، د ویولتا پارا شعر، د لاتیني امریکا تلپاتې ترانه ده. دا عاشقانه ترانه، جون بانز د پینوشي له ړنگیدو وروسته وویله او دې ترانې ته یې سیاسي هویت ورکړ. په اسپانیا کې هم دا ترانه د فرانکو د ړنگیدو وروسته د خلکو پر شونډو زمزمه کیده. دا ترانه مرسدوس سوسا هم په خپل خور او دردونکي ګر سره ویلی ده. په دې ترانه کې داسې ښکاري چې د دیکتاتورۍ څخه خلاصون او د آزادۍ په څرک و هلو سره د لاتیني امریکا خلک د ژوند په خوړوالي پوه شوي وي او آن د خپلو سترگو د کتلو، د غوړونو د اوریدلو، د ګامونو د تللو او د شونډو د زمزمه کولو څخه خوند اخلي.

*

ژونده ستا منندویه یم چې ما ته دې ډیر شیان رابخښلي دي
ما ته دې دوه سترګې راګرې چې کله یې خلاصوم
کولای شم په بشپړ ډول تور له سپین څخه جلا کړم
او په لوړ آسمان کې د ستورو ډکې لمنې
او د ګڼو خلکو تر منځ، هغه سړی وویښم چې راته ګران دی

*

ژونده ستا منندویه یم چې ماته دې ډیر شیان رابخښلي دي
ماته دې اوریدنه راګرې او د خپلې ټولې اړتوالي سره دې
ورځ او شپه کیندې د ملخانو او کناریو سره
ځنګونو، توربینونو، د سپیو د غیا او توپانونو سره
او زما د ښایسته معشوق د ډیر مهربانه ګر سره

*

ژونده ستا منندویه یم چې ما ته دې ډیر شیان رابخښلي دي
ماته دې ګر او الفبا راګرې.
او کلیمې، له کومو سره چې زه کولای شم فکر او خبرې وکړم
«مور»، «ملګری»، «وړور»، او ځلیدونکي رڼا
او د هغه چا د روح لاره، چې ماته ګران دی.

*

ژونده ستا منندویه یم چې ماته د ډیر شیان رابخښلي دي
زما ستومانو پښو ته دې ګامونه ورکړي

چې له هغوي سره زه په ښارونو کې وگرځېدمه او له ښځو تيره شوم،
په ساحلونو او دښتونو، غرونو او بيابانونو،
او ستا کور، ستا کوڅه، ستا انگر کې وگرځېدمه .
*

ژونده ستا منندويه يم چې ماته دې ډير شيان رابخښلي دي
ما ته دې زړه راكړې چې كالبد مي ورپوي.
كله چې د خلكو د فكر ثمره گورم،
كله چې نيكي گورم چې څومره له بدې ليري ده.
كله چې ستا د رنو سترگو ژورنيا وينم، ژونده ستا منندويه يم.
*

ژونده ستا منندويه يم چې ما ته دې ډير شيان رابخښلي دي
ما ته دې خنديل راكړي، ماته دې ژریدل راكړي
څو ښادي له خپگانه جلا كړم
دا دوه زما تراني جوړوري
او ستا ترانه هم، چې دواړه يوه ترانه ده.
*

د هر چا ترانه، چې زما خپله ترانه ده.
ژونده ستا منندويه يم چې ماته دې ډير شيان رابخښلي دي.